

Výsledky Monitoringu NÚCEM 2021: Dištančné vzdelávanie z pohľadu deviatakov

V dňoch 31. mája až 11. júna 2021 zrealizoval Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) reprezentatívny prieskum monitorujúci priebeh dištančného vzdelávania a úroveň vedomostí a zručností žiakov 9. ročníka základných škôl a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom. Prieskumu sa zúčastnilo 11 999 žiakov zo 478 škôl na Slovensku. Žiaci vyplňali dotazník zameraný na ich skúsenosti s dištančnou (online) formou vzdelávania a riešili aj vedomostné testy z vyučovacích jazykov (slovenský jazyk a literatúra a maďarský jazyk a literatúra) a matematiky. NÚCEM zverejňuje komplexné výsledky tohto reprezentatívneho prieskumu monitorujúceho rôzne aspekty dištančného vzdelávania z pohľadu žiakov.

Výsledky žiakov v teste z MATEMATIKY

- Žiaci reprezentatívnej vzorky dosiahli v teste z **matematiky** priemernú úspešnosť **56,4 %**. Žiaci osemročných gymnázií boli významne úspešnejší (**76,0 %**) v porovnaní so žiakmi základných škôl (**54,8 %**). Najvyššiu úspešnosť (61,3 %) dosiahli žiaci Žilinského kraja, najnižšiu (50,0 %) žiaci Banskobystrického kraja.
- Žiaci **zo sociálne znevýhodneného prostredia** (2,2 % testovaných) dosiahli v matematike priemernú úspešnosť len **27,1 %**. Výsledky týchto žiakov sú oproti žiakom z prostredia bez sociálneho znevýhodnenia **významne horšie**, pričom rozdiel v úrovni vedomostí týchto dvoch skupín žiakov z hľadiska ich sociálneho zázemia je až **silne významný**.
- Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia v teste z **matematiky úspešne vyriešili v priemere o 9 úloh menej** ako žiaci z prostredia bez znevýhodnenia.
- Viac ako tretina žiakov (44,1 %) uviedla, že sa im predmet **matematika učil horšie** počas dištančného vzdelávania.
- V matematike boli témy: **lineárne rovnice a nerovnice** (51,9 %), **objemy a povrchy telies** (45,4 %), **hranol** (45,2 %), **kruh a kružnica** (43,9 %) identifikované žiakmi v dotazníkoch ako tie, ktoré **by sa im lepšie učili v škole** ako doma.
- Výsledky testov potvrdili, že v téme **lineárne rovnice a nerovnice** nemajú žiaci na požadovanej úrovni osvojené postupy úprav výrazov, riešenia rovníc ako aj prácu s veľkými číslami. Chýbalo im viac precvičovania a aplikovania týchto zručností a postupov, ktoré sa ukázali ako nie veľmi efektívne utvrdené počas dištančného vzdelávania.
- Podobne aj výsledky z **geometrie** poukazujú na to, že efektívnejšie si žiaci rozvíjajú priestorovú predstavivosť s pomocou názorných objektov a praktickou skúsenosťou s nimi na vyučovacích hodinách prezenčnou formou.
- Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia boli výrazne **menej úspešní najmä v úlohách s kontextom reálneho života**. Ich nižšiu úspešnosť môže spôsobovať aj to, že nedokážu dostatočne čítať s porozumením, abstrahovať z textu informácie o množstve a vzťahoch. Nedokážu naplánovať stratégiu riešenia viackrokovej slovnej úlohy. Sú tiež menej úspešní v úlohách obsahujúcich tabuľky a grafy.
- Najviac **najúspešnejších žiakov** základných škôl (dosiahli v teste úspešnosť 80 % a viac) sa nachádzalo v Nitrianskom (19,0 %) a Žilinskom kraji (18,5 %). Najmenej najúspešnejších žiakov bolo v Banskobystrickom kraji (9,7 %).
- Veľký počet **najmenej úspešných žiakov** základných škôl (dosiahli v teste úspešnosť 20 % a menej) sa nachádzal v Banskobystrickom (14,6 %), Prešovskom (12,6 %), Trnavskom (12,2 %) aj Košickom kraji (11,2 %).

Výsledky žiakov v teste zo SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

- Žiaci dosiahli v teste **zo slovenského jazyka a literatúry** priemernú úspešnosť **61,6 %**. Žiaci osemročných gymnázií boli významne úspešnejší (**74,1 %**) v porovnaní so žiakmi základných škôl (**60,5 %**). Najvyššiu úspešnosť (63,6 %) dosiahli žiaci Nitrianskeho kraja, najnižšiu žiaci Banskobystrického kraja (59,6 %).
- Žiaci **zo sociálne znevýhodneného prostredia** (2,0 % testovaných) dosiahli v slovenskom jazyku a literatúre priemernú úspešnosť **36,3 %**. Výsledky a vedomosti týchto žiakov sú oproti žiakom z prostredia bez sociálneho znevýhodnenia **významne horšie**. Aj v tomto predmete ide o silne vecne významný rozdiel.
- Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia v teste zo slovenského jazyka a literatúry **úspešne vyriešili v priemere o 8 úloh menej** ako žiaci z prostredia bez znevýhodnenia.
- V dotazníku identifikovali žiaci témy: **vetný rozbor** (58,1 %), **slohové postupy, jazykové štýly a útvary** (43,1 %) či **rozbor prečítaného textu** (40,0 %) ako tie, ktoré by sa im učili lepšie z prostredia školy ako doma.
- Výsledky testov potvrdili najnižšiu úspešnosť žiakov v **čítaní s porozumením**. Najobťažnejšie boli položky zamerané na čítanie s porozumením na vyšších kognitívnych úrovniach cielených na implicitné informácie z textu a na výber správnych informácií z rozsiahlejšieho textu.
- Nižšie úspešnosti dosahovali aj v morfológických zručnostiach v **aplikácii pravopisu** (pravopis čísloviek a prídavných mien, slovnodruhové premeny, druhy čísloviek) a **zo syntaktickej roviny jazyka** (správne určenie hlavných i vedľajších vetných členov, členitosť vety).
- **Viac než polovica žiakov** (52,2 %) uviedla, že počas dištančného vzdelávania vo voľnom čase nečítala knihy. Žiaci, ktorí knihy nečítali, navštevujú častejšie štátne školy (52,8 %) a menej často cirkevné školy (43,2 %). **18,6 % žiakov** uviedlo, že počas dištančného vzdelávania **čítalo častejšie**. Na dennej báze čítali častejšie žiaci osemročných gymnázií než žiaci základných škôl. **10,7 % žiakov** priznalo, že počas dištančného vzdelávania **čítalo oveľa menej** ako predtým.
- Podľa žiakov **súkromných škôl** bolo vyučovanie slovenského jazyka a literatúry online formou v porovnaní s prezenčným vyučovaním **pestrejšie**.
- Najviac **najúspešnejších žiakov** základných škôl (dosiahli v teste úspešnosť 80 % a viac) sa nachádzalo v Žilinskom kraji (17,4 %). Najmenej ich bolo v Trenčianskom (10,5 %) a Trnavskom kraji (10,6 %).

Najdôležitejšie zistenia zo ŽIACKYCH DOTAZNÍKOV:

- V rámci dištančného vzdelávania sa na online hodiny pripájalo **94,6 % žiakov**. Každý deň sa na online vyučovanie pripájalo **84,3 % žiakov**. Zo skupiny žiakov, ktorí sa na online hodiny nepripájali (5,4 %), dostávalo podporu **4,7 % žiakov** v podobe materiálov k novému učivu, pracovných listov alebo zadaní domácich úloh. Zvyšných **0,7 % žiakov**, ktorí sa na online hodiny nepripájali, nedostávalo zo strany učiteľa a školy žiadne domáce úlohy ani študijné materiály.
- Žiaci **súkromných škôl**, podobne ako žiaci z **cirkevných škôl**, sa v porovnaní so štátnymi školami štatisticky významne častejšie pripájali na online **vyučovanie každý deň**.
- **Až takmer 70 % žiakov** uviedlo, že škola zisťovala technické vybavenie žiaka na online vyučovanie, ale len **v necelých 15 %** dokázala škola žiakom s technickým vybavením aj pomôcť.
- **Až 85,6 % žiakov** uviedlo, že sa o zariadenie, prostredníctvom ktorého sa pripájalo na online hodiny, nemuselo deliť a malo ho iba pre seba. Žiaci sa na online hodiny pripájali najčastejšie pomocou laptopu alebo notebooku (44,5 %). Až tretina žiakov, prevažne zo štátnych škôl, sa na online vyučovanie pripájala cez mobilný telefón.

- Takmer **dve tretiny žiakov** (63,2 %) uviedli, že im dištančná (online) forma vyučovania vyhovovala viac ako prezenčná. Najviac táto forma vyučovania vyhovovala žiakom v Košickom kraji (65,3 %).
- **Dve tretiny žiakov** (70,0 %) zároveň v dotazníku priznali, že počas pripojenia na online vyučovanie realizovali aktivity, ktoré s vyučovaním nesúviseli (napr. chatovanie, pozeranie filmov, hranie online hier a pod.). **Na dennej báze** realizovalo takéto aktivity nesúvisiace s vyučovaním až **45,2 % žiakov**, títo žiaci prevažovali v Bratislavskom kraji (52,7 %).
- Pomoc a podporu (napr. od rodiča, súrodenca, inej osoby v domácnosti) počas dištančného vzdelávania potrebovala zhruba **polovica žiakov** (52,2 %).
- **80,2 % žiakov** uviedlo, že malo pri online vyučovaní vyhovujúce zariadenie a 78,1 % žiakov uviedlo, že im práca s počítačom a internetom nerobila problémy. Až 77,0 % žiakov uviedlo, že pri online vyučovaní boli používané aplikácie, ktoré sa im ľahko ovládali (najmä EduPage, Microsoft Teams, Zoom).
- **Približne tretina žiakov** uviedla, že prostredníctvom online vyučovania sa im ťažšie učili predmety matematika, fyzika a chémia. Naopak, ľahšie sa im učili predmety 1. cudzí jazyk a slovenský jazyk a literatúra.
- **Takmer dve tretiny žiakov** (65,4 %) uviedli, že počas online vyučovania dostávali viac úloh ako pri prezenčnej forme vzdelávania. Častejšie to boli žiaci osemročných gymnázií (77,7 %). Viac úloh dostávali žiaci navštevujúci cirkevné školy (71,3 %) oproti žiakom zo štátnych škôl (64,9 %).
- **Polovici žiakov** (52,7 %) chýbal osobný kontakt s ostatnými spolužiakmi/spolužiačkami v triede.
- **Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia** pociťovali vyššiu mieru izolácie oproti žiakom bez sociálneho znevýhodnenia a mali tiež vyššiu mieru potreby kontaktu s pedagogickými a odbornými zamestnancami škôl (školský psychológ, výchovný poradca).
- Sociálny kontakt s odbornými zamestnancami škôl vo výraznejšej miere chýbal aj žiakom **so zdravotným znevýhodnením**.

Viac informácií, analýz, grafov a vyhodnotení dát nájdete v nasledovných správach a infografikách:

[Infografika 1 – Výsledky zo žiackeho dotazníka](#)

[Infografika 2 – Výsledky z testov zo slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry, matematiky](#)

[Monitoring NÚCEM 2021 – Zistenia o priebehu a realizácii dištančného vzdelávania formou online vyučovania](#)

[Monitoring NÚCEM 2021 – Zistenia o úrovni vedomostí a zručností žiakov z matematiky, slovenského jazyka a literatúry a maďarského jazyka a literatúry](#)